Interreg
ITALIA-SLOVENIJA
UNIONE EUROPEA
EVROPSKA UNIJA
WALKofPEACE
Progetto strategico co-finanziato dal Fondo europeo di sviluppo regionale
Strateški projekt sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj

WALK OF PEACE

Walk of Peace

TRAJNOSTNI RAZVOJ DEDIŠČINE PRVE SVETOVNE VOJNE MED ALPAMI IN JADRANOM

Newsletter 1

PROJEKT

Projekt “WALKofPEACE” obravnava trajnostni razvoj dediščine prve svetovne vojne med Alpami in Jadranom. Sofinanciranje izhaja iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa INTERREG V-A Italija – Slovenija (ESRR), italijanskega nacionalnega javnega sklada in lastnega financiranja. Projekt traja 36 mesecev in se konča konec leta 2021.

Namen projekta "WALKofPEACE" je zaščititi in promovirati dediščino prve svetovne vojne s skupnimi čezmejnimi dejavnostmi, spodbuditi nadgradnjo in razvoj nove trajnostno in kulturno usmerjene turistične ponudbe, utemeljene na atraktivnih predstavitvah dediščine PSV in tematskih poteh. Za okrepitev skupne promocije in trženja bodo oblikovani krovna destinacijska znamka Walk of Peace, spletna stran in drugo promocijsko gradivo. Izvedene bodo naložbe v dediščino prve svetovne vojne.

Nadgrajene in urejene bodo nove tematske poti, informacijske točke in središča s sodobnimi inovativnimi in interaktivnimi predstavitvami dediščine.

https://www.ita-slo.eu/sl/walkofpeace

Posoški razvojni center-PRC

Investicije predstavljajo največji delež financiranja v sklopu projekta WALKofPEACE. Prav Posoški razvojni center, ki je tudi vodilni partner projekta, skrbi v sodelovanju z občinami Tolmin, Kobarid in Bovec za izvedbo petih investicij s predvideno realizacijo v letu 2020. **Konec leta 2019 se je zaključila investicija v obnovo Spominske cerkve Svetega Duha v Javorci**, ki je obsegala zamenjavo dotrajane strešne kritine, sanacijo dostopne poti od Srednjice do Javorce in rekonstrukcijo lesene ograje na poti.

Spominska cerkev Svetega Duha v Javorci, ki je posvečena padlim avstro-ogrskim branilcem bojišča soške fronte (1915-1917), je leta 2016 praznovala stoto obletnico izgradnje. Zgrajena je bila v Avstro-Ogrski, obnavljale in ohranjale pa so jo oblasti treh držav: Italije, Jugoslavije in danes Slovenije. Po vojni je bila prvič obnovljena leta 1934 (Italija), nato v začetku 80. let 20. stoletja (Jugoslavija), popotresno v letih 2004-2005 (Republika Slovenija), manjši posegi pa so bili izvedeni še leta 2016 in 2017 (https://www.soca-valley.com/sl/znamenitosti/prva-

svetovna-vojna/javorca/). V sklopu projekta WALKofPEACE je konec leta 2019 dobila novo streho ter urejeno dostopno pot z leseno ograjo.
Naložba pomembno prispeva k ohranjanju, nadgradnji in ureditvi dediščine prve svetovne vojne, kar je eden izmed glavnih ciljev projekta WALKofPEACE kot tudi lokalnih inštitucij z velikimi prizadevanji v ohranjanje spomina na to zgodovinsko obdobje.
Cerkev Svetega Duha na Javorci je bila kot najlepši spomenik prve svetovne vojne na ozemlju Republike Slovenije leta 1999 razglašena za kulturni spomenik državnega pomena, leta 2007 se je uvrstila na seznam posebno pomembne zgodovinske in kulturne dediščine Evrope ter leta 2018 prejela znak evropske dediščine (https://www.soca-valley.com/sl/znamenitosti/prva-svetovna-vojna/javorca/).
V tem letu bo na območju občine Tolmin v okviru projekta urejeno tudi območje Nemške kostnice pri sotočju Soče in Tolminke. V sodelovanju z Občino Kobarid bo postavljen razstavni paviljon z obnovljenim starodobnim gasilskim vozilom iz prve svetovne vojne ter obnovljena vojaška kapela Bes. V bližini trdnjave Kluže v Bovcu bo sanirana pešpot in postavljena lesena brv.

Dežela Veneto

Zaradi razvoja trajnostnega kulturnega turizma ter večjega vpliva na pomen zgodovinske dediščine prve svetovne vojne si bo **Dežela Veneto prizadevala za oživitev "Poti miru" na tem področju.**

Gre za povezovanje slovenske "Poti miru" s traso, ki pelje na severovzhodno italijansko ozemlje - v Furlanijo Julijsko krajino in Benečijo. To območje beleži več pomembnih krajev, deležnih spomina na prvo svetovno vojno.

V sklopu trase, ki poteka skozi kraje, kjer je potekala velika vojna, ima dežela Veneto nalogo, da skladno s programom opredeli upravičeno območje na ozemlju pokrajine Venezia.

Za predstavitev načrtovane trase je dežela Veneto predvidela tematske okrogle mize s predstavniki lokalnih organov in zainteresiranih skupin, da bi se dogovorili o ključnih točkah interesa na Poti miru.

Zahvaljujoč obsežni akciji, ki jo je dežela izvajala v zadnjih letih, kot tudi komemoraciji v spomin na padle ob stoletnici 1. sv. vojne, je na osnovi zgodovinskih dokazov o veliki

vojni, ki obstajajo na tem območju, mogoče opraviti predhodni izbor na podlagi meril skladnosti z vsebino in cilji evropskega projekta.
S to pobudo je tesno povezana študija o omrežju plovnih poti, aktiviranim med veliko vojno med delto Po in soško fronto, imenovano "beneški zaliv", ki jo je dežela začela v sodelovanju z Univerzo Iuav v Benetkah. Ta raziskava je namenjena poglabljanju zgodovinskega znanja in analizi vprašanja valorizacije ozemlja, zlasti glede vidikov alternativne mobilnosti in trajnostnega turizma, kot tudi z vidika zagotavljanja orodja, ki lahko deluje kot podpora pri oblikovanju "Beneškega segmenta" "Poti miru".

Ustanova »Fundacija Poti miru v Posočju«

Fundacija Poti miru vsebinsko koordinira celoten projekt in izvaja mnoge aktivnosti na turističnem in študijsko-raziskovalnem področju. Skupaj s projektnim partnerjem Promoturismo FVG in mnogimi občinami **je razširila pohodniško traso Pot miru od Alp do Jadrana**, ki bo po novem dolga 400 kilometrov in bo označena do začetka letošnje turistične sezone. S Promotusimom FVG in Deželo Veneto je določila tudi druge kraje z dediščino prve svetovne vojne, ki se jih bo vključilo v zgodbo Walk of Peace.
Skupaj s projektnim partnerjem ZRC SAZU se nadaljuje z raziskovanjem padlih vojakov vzdolž soške fronte v arhivih na Dunaju in Rimu z namenom oblikovanja podatkovne baze do konca projekta. V sodelovanju z vodilnim partnerjem Posoškim razvojnim centrom in Mestno občino Nova Gorica pa **se popisuje potrebne izboljšave ter informatiko na trasi in novih muzejih na Poti miru**. V izdelavi je **nova** zelo sodobna in interaktivna **spletna stran** www.thewalkofpeace.com, ki bo namenjena različnim ciljnim skupinam, ki se

zanimajo za Pot miru. Pripravlja se idejni koncept prenove Informacijskega centra Poti miru v Kobaridu.
V zaključni fazi je **priprava celostne podobe znamke Walk of Peace**, ki jo bodo projektni partnerji uporabili pri izvedbi svojih aktivnosti. Z zunanjim sodelavcem se izvaja promocija Poti miru in dediščine soške fronte na sejmih v Italiji. Izvedeno je že delno **fotografiranje** dediščine, kar se bo nadaljevalo v spomladanskih mesecih, pripravlja se koledar dogodkov, ki bodo organizirani v letu 2020.

GAL Venezia Orientale

<u>VeGAL je sklenil dva sporazuma, prvega z Občino San Donà di Piave in drugega z BIM</u> Consorzio Imbrifero Montano del Basso Piave **<u>za prenos aktivnosti in sredstev projekta</u>** v višini 350.000 EUR na Občino San Donà di Piave za prestrukturiranje dela MUB (Museo della Bonifica) ter 50.000 evrov na BIM za gradnjo spominskega parka na območju reke Piave v

občini Musile in za redno vzdrževanje 6-ih spomenikov padlim v občinah Musile di Piave, Fossalta di Piave, Noventa di Piave, San Donà di Piave, Jesolo in Eraclea.
V sklopu nadaljnjih aktivnostih, ki jih izvaja VeGAL, bo na ogled razstava in multimedijska postavitev baterije Pisani v Cavallino-Treporti z uporabo novih komunikacijskih in informacijskih tehnologij v dogovoru z Občino Cavallino Treporti.

ZRC-SAZU Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti

ZRC SAZU in Fundacija Poti miru v Posočju pripravljata **evidenco pokopanih vojakov na pokopališčih prve svetovne vojne ob nekdanji soški fronti**. V prvi fazi dela je bilo v Vojnem arhivu na Dunaju preslikano vse gradivo iz fonda Kriegsgräber, Italien in Kriegsgräber, Yugoslawien, začelo se je prepisovanje in transkripcija podatkov iz t. i.

evidenčnih in katastrskih listov. Podatki, ki so zapisani, vsebujejo ime in priimek pokopanega vojaka, čin in enoto, datum smrti oziroma prekopa.

E.R.Pa.C.

V sklopu projekta WALKofPEACE bo Regionalna agencija za kulturno dediščino avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine ERPAC pripomogla, da bodo določena območja muzejev Borgo Castello di Gorica postala dostopnejša, zlasti območje ob Muzeju Velike vojne, kjer

je predvideno generalno čiščenje in ureditev zelenih in tlakovanih površin. Pri oblikovanju prostora je osredotočenost na rastline, ki postanejo oblikovalska tema, kot tudi tlakovani prostori in artefakti, ki bodo postavljeni na tem območju. Prevladujoča tema »zelenega projekta« temelji na rdeče obarvanem listju in na izbranih zeliščnih, gramoznih in grmičastih esencah. Rdeča barva želi izzvati trpljenje in tesnobo, povezano s prvo svetovno vojno. Grm Rdečelistni ruj (Cotinus Coggygria) predstavlja značilnost Krasa in zato poudarja to pokrajino.
Postavljene bodo klopi, s katerih bo mogoče uživati v okoliški pokrajini.
Skupni stroški naložbe bodo znašali 240.000 EUR, od tega bo 150.000 EUR financiranih s projektom WALKofPEACE, in dodatnih 90.000,00 EUR iz proračunskih sredstev Ente Erpac FVG. Projekt je že pridobil vsa dovoljenja, začenja se izbirna faza za identifikacijo podjetja za izvedbo del. Gradbišče se bo odprlo konec aprila 2020 in se bo zaprlo med koncem avgusta in septembra 2020.